

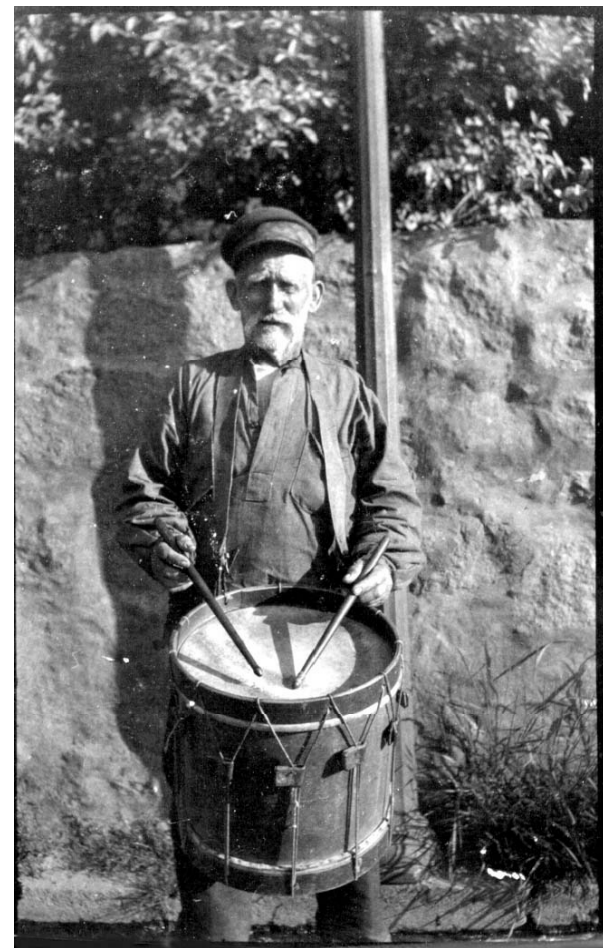
Hvordan kan det være Karl, jeg syntes du kommer fra Kærnehuset med alt dit værktøj!

Ja Ludvig, nu er vi færdige med at renovere byforeningens lokaler, så behøver vi jo ikke værktøjet, men vi må gerne hjælpe med alt det andet, har de sagt!

Hvad er det så for noget?

Jo de vil gerne have hjælp til at sortere billeder og arrangere dem, så man kan finde rundt i de store mængder de har liggende!

Vi skulle jo gerne få glæde af billederne fremover, og hvis det kun er bestyrelsen der laver noget, så kan de jo ikke nå at komme igennem det hele!

Januar 2011.

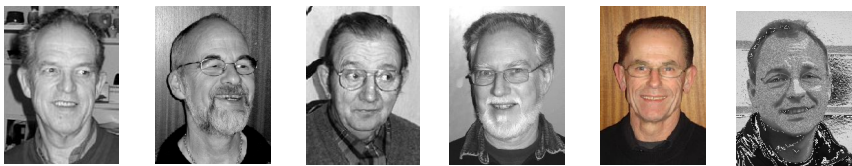
Medlemsblad for

**Allinge – Sandvig
Byforening**

Allinge-Sandvig Byforenings Bestyrelse.

Vi venter på billeder af Annette Holm, Lyng Nielsen og Arne Bech.

Formand: Anders Koefoed Larsen, Kampeløkken 9, 3770 Allinge, tlf. 56 48 06 17, e-mail: akl@sport.dk

Næstformand: Richardt Bendtsen, Pilegade 22, 3770 Allinge, tlf. 56 48 11 43, e-mail: richardtendtsen@tdcadsl.dk

Kasserer: Kell Andersen, Grummeløkkegade 2, 3770 Allinge, tlf. 56 48 25 55, e-mail: cykelkell@pc.dk

Sekretær: Jørgen Hornskov Eriksen, Pilebroen 21, 3770 Allinge, tlf. 56 48 15 53, e-mail: post@eriksen-bornholm.dk

Menigt medlem: Annette Holm, Valmuevej 3, 3770 Allinge, tlf. 60 88 29 65, e-mail: jplholm@live.dk

Menigt medlem: Flemming Truelsen, Ellekrogen 6, 3770 Allinge, tlf. 56 48 07 03, e-mail: lt-ft@mail.dk

Menigt medlem: Lyng Nielsen, Vestergade 30, 3770 Allinge, tlf. 56 48 13 48, e-mail: the-nielsens@adslhome.dk

Suppleant: Thorbjørn Stenholm, Kirkegade 4, 1.tv. 3770 Allinge, tlf. 24 41 64 48, e-mail: stenholm@mail.dk

Suppleant: Arne Bech, Pilebroen 12, 3770 Allinge, tlf. 56 48 12 07, e-mail: arnebech@mail.dk.

Kontingentet på 150 kr. kan indbetales hos bestyrelsesmedlemmerne eller på bankkonto registrerings nr. 0649 kontonummer 6494-408-440 (Nordea). Husk at opgive dit medlemsnummer, som står ved dit navn på bagsiden af dette eksemplar af Bytrommen.

Kontingentet kan også betales ved vores møder eller på kontoret.

Tegningen på bagsiden er udført af Willy Frederiksen. Teksten er af Richardt Bendtsen.

Under trykningen af bladet, har vi desværre haft nogle problemer, der betyder at numrene på siderne er forkerte i nogle af eksemplarerne. Vi beklager!

Østersøbadet.

Bølgebadet står for fald! Vi regner med at nedrivningen begynder snart i 2011.

Derfor er det jo lidt nostalgisk at tænke tilbage på udendørsbassinet, som var det første bassin, der blev bygget. Mange af Allinge-Sandvigs børn har lært at svømme dér.

Vandet til bassinet blev taget direkte fra Østersøen. Dette gav naturligvis problemer, idet vandet blev fuldt af alger. Man var derfor nødt til at bygge en tilbygning, hvor vandet blev rensat og "genbrugt".

Her er et par billeder fra den første tid. Billederne er taget af fotograf Bendt Kjølner.

Bogen om Allinge.

Arbejdet styres af Bornholms Museum.

Efter at den nye museumsleder er tiltrådt er der blevet afholdt et møde mellem Jens Riis Jørgensen, museet og Byforeningen.

Der er fundet en økonomisk løsning, og vi forventer, at bogen vil udkomme i 2012.

Sommeråbent.

Som omtalt i starten havde vi åbent 4 gange i løbet af sommeren.

Det er nogle populære åbninger med godt besøg – og det giver mange gode oplysninger og kontakter.

Vi forventer derfor at fortsætte med det i år. (Se sommeråbninger på side 3)

Medlemstallet.

Vores medlemstal er stigende, men vi kan ikke blive for mange, og derfor håber jeg på, at I alle fortsat vil være ambassadører for foreningen, og skaffe flere medlemmer – og endnu flere støttemedlemmer på den anden side af vandet, er MEGET velkomne! Vi er pt. 176 medlemmer – en forøgelse på 11 personer siden generalforsamlingen i 2009.

TAK!

Jeg vil til slut gerne takke alle de personer, der har været villige til at stille op som foredragsholdere. Også en tak for arbejdet til alle medlemmerne i arbejdsgrupperne samt naturligvis også til de øvrige bestyrelsesmedlemmer, pressen, og Kærnehusets bestyrelse.

Også tak til alle de andre, som vi har arbejdet sammen med i 2010.

– og med dette vil jeg gerne afslutte beretningen for året 2010.

På bestyrelsens vegne
Anders Koefoed Larsen

Kontortider for Allinge Sandvig Byforening på Kærnehuset, 1. sal, Kirkepladsen 2, Allinge

I perioden 1/1 2011 – 31/4 2011.

1. onsdag i måneden kl. 19-21.

2. tirsdag i måneden kl. 19-21.

4. tirsdag i måneden kl. 19-21.

Der er dog lukket på evt. helligdage, samt ved andre arrangementer.

Næste nummer af Bytrommen udkommer til september 2011.

Foreningens arrangementer i 1. halvdel af 2011.

Ti. 8. februar kl. 19. Stormøde om byting.

Ons. 16. marts kl. 19. Erik Grønvang Nielsen om overspilning af gamle film.

Lør. 30. april kl. 09. Strandrensning. Mødested: Næs Strand.

Sommeråbninger:

Tirsdag den 12. juli kl. 19-21.

Torsdag den 14. juli kl. 10-12.

Tirsdag den 19. juli kl. 19-21.

Tirsdag den 9. august kl. 15-17.

- på Kærnehuset, Kirkepladsen 2, 1. th., Allinge.

Nye medlemmer.

Eva Jakobsen, Allinge – Conrad Rasmussen, Allinge – Irene Hansen, Allinge – Gulla og Tom Nielsen, Allinge – Erik A. Lind, Nexø – Ib Birk Jensen, Allinge – Birthe Petersen, Allinge – Anders Arvidsen, Allinge – Ester Kure, Allinge – Lene Øllegaard Hansen, Allinge – Edith Westh, Allinge – og Gerhardt Ryling.

Velkommen i foreningen!!!

På gensyn ved vores arrangementer!! – og tak for støtten!!

Husk at meddel adresseændring (også mailadresse)!!!

Dødsfald!

Det er med beklagelse, at vi atter må konstatere, at to af vores aktive medlemmer er afgang ved døden.

Det drejer sig om følgende:

Preben Hagedorn Pedersen.

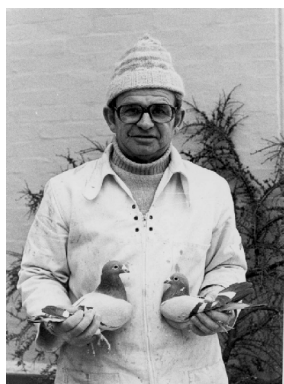
Preben blev valgt ind i Byforeningens bestyrelse den 10. marts 1987, men udtrådte den 27/1 2004. Dvs. at han var aktiv i foreningen i 17 år!!!

Preben var særlig interesseret i bevarelsen og vedligeholdelse af byens bygninger, og sad derfor i Bevaringsfonden, det ydede tilskud til dette arbejde.

Vi havde også meget glæde af Prebens store viden om Allinge.

Preben kunne fortælle mange historier, og han havde den store evne, at kunne fortælle dem med humor og glimt i øjet!

Ære være Prebens minde!

Børge Pedersen.

Børge var en rigtig Sandvig horra!

Han var i sine unge år meget aktiv i ASG, navnlig som fodboldspiller. Senere blev han træner, og han sad også i ASG's bestyrelse i gennem mange år.

I det politiske liv blev Børge valgt ind i Allinge-Sandvig Byråd, hvor han sad i to perioder, idet han repræsenterede Socialdemokratiet!

I fritiden var han meget interesseret i duer, og han gik meget op i, om hans duer kom først hjem

i dueslaget.

Han skrev mange beretninger om sin bellatid i Sandvig, og han kunne derfor hjælpe os i Byforeningen med at sætte navne på mange skolebillede mm.

Ære være Børges minde!

Vi har ikke været indkaldt til møder i dette udvalg længe.

Bestyrelsen har dog måtte erkende, at benyttelsen af Arkibas er meget tidskrævende, og vil sætte det øvrige arkivarbejde i stå. Vi vil derfor ikke benytte Arkibas!

Kunstgruppen:

Gruppen består af Stine Hammer, Thorbjørn Stenholm og Willy Frederiksen

Gruppen søger støtte til indkøb af begge kunstværker. Vi har fået positivt svar fra "Sparekassen Bornholms Fond", men desværre afslag fra "Kjærnæsfonden" og "Ny Carlsberg fonden".

Vi afventer svar fra "Allinge Havns Sømandsforening" og "Brødrene Larsens fond."

Navnekonkurrencen.

På Havnen blev det til navnet "Ivnasten" (Øjesten). Afstemningen blev vundet af Rose Marie Hammer, Allinge.

Ved biblioteket blev navnet "Om Ijajn" (Om hinanden) foretrukket, og da der var to personer med det forslag fik begge en bog om Ole Christensen. Vinderne var Grethe Solhverv og Tonning Rasmussen fra Sorthat samt Lars Mogensen fra Allinge.

Byting.

Byforeningen indkalder alle foreninger mm. til stormøde tirsdag den 8. februar.

Her vil vi prøve på at skabe et Byting for Allinge (Sandvig?), således at ALLE kan arbejde sammen til glæde og til vækst for området.

Vi vil gerne have, at DU kommer, og at du sikre dig, at de foreninger du er i kontakt med, møder frem!!!

Bogen om Sygehuset.

Det var virkelig en stor dag i april, da vi endelig kunne præsentere bogen om Allinge Sygehus. Takket være Bornholms Tidendes fonds tilskud til fremstillingen, lykkedes det os at få den trykt for de penge, vi havde samlet sammen.

Tillykke til Elsebeth med det flotte resultat, og tak for arbejdet!!!

Det kan måske skyldes, at vores mulige tilskud er små (1-2 tusinde kr.), da fondens størrelse er beskeden.

Derfor er det blevet besluttet at nedlægge fonden, og det er der også blevet givet tilladelse til.

Da Byforeningen i sin tid har indskudt penge i denne fond, vil vi også få vores del af pengene retur.

Gruppen Nordbornholm.

Thorbjørn Stenholm og Anders Koefoed Larsen sidder i denne gruppe.

Det var jo med stor glæde, at vi endelig fik fredet området omkring Madsebakke. Pga. anke over erstatningsbeløbet, er der dog ikke rigtigt kommet gang i arbejdet, men det glæder vi os til.

Gruppens øvrige arbejde om stiføring, cykelstier osv. er kun i mindre grad blevet fæstet på papir, men da Kulturarvstyrelsen arbejder med stiføring fra Hammersholm området til Madsebakke, får vi alligevel udført nogle af vores tanker.

Nu sker der jo også noget omkring Sæne havn, og stiføringen i forbindelse med stenbrydningen historie. Vi har ikke hørt så meget om dette arbejde endnu, men Bornholms Museum har kontaktet os med henblik på dette arbejde.

Pga. vinteren er der blevet indkaldt til flere møder, der dog alle har måtte udsættes!

ABM udvalget.

ABM udvalget består af de Bornholmske arkiver, Biblioteket, Museet samt BRK.

I dette udvalg sidder AKL, medens arbejdet med Arkibas styres af Jørgen Eriksen.

Vi har ikke været indkaldt til møder i dette udvalg længe.

Bestyrelsen har dog måtte erkende, at benyttelsen af Arkibas er meget tidskrævende, og vil sætte det øvrige arkivarbejde i stå. Vi vil derfor ikke benytte Arkibas!

UDDRAG af Årsberetning for 2010. til Generalforsamlingen 18/1 2011.

Vores arrangementer i 2009-2010.

Vores arrangementer har i det forløbne år været godt besøgt.

Det største tilløbsstykke var Erik Linds fortælling om "Gamle dage i Allinge". Det var lige før at lokalet var for lille, og Erik var helt "rystet", men klarede det absolut godt!

En stor tak til alle vores mødeledere!!!!

Nye lokaler

Også i foråret 2010 brugte bestyrelsen og enkelte medlemmer stor tid på at gøre lokalerne færdige, og det var derfor en stor glæde, at vi kunne indvie vores nye lokaler den 17. april. Vi vil gerne takke for alle de gaver vi fik, og også sige tak for de mange store billeder vi fik fra Iscaféen v/ fru Skovmose.

Efter vores åbninger i sommerferien gik vi i gang med vinduerne. Disse var i meget dårlig stand, og der var frisk luft i rigelige mængder. Vi forespurte derfor kommunen hvad vi skulle gøre, og det var et stor glæde for os, at man rigtigt tog fat i sagerne. Kommunen gik til stålet og fik Arne Bech til at renovere de udvendige rammer. Samtidig blev der bygget helt nye buede forsatsvinduer. De indvendige vinduer blev forsynet med gummilister og højisolerende glas, hvorefter vi malede dem. Det var alt i alt et stort og tidskrævende arbejde, men det var umagen værd. Der er blevet et dejligt klima i lokalerne!!!

Jeg kunne godt tænke mig, at I medlemmer (og gæster) brugte vores nye lokaler meget mere. Mød frem til vores åbningsaftener! I behøver ikke at have spørgsmål eller lign., men kom blot frem og se i vores billeder, læs i bøgerne, og i det hele taget blot snakke sammen. Vi skal nok lave kaffe, og skulle der være en enkelt, der kommer med boller, så vil vi da ikke have noget i mod det!!!!

Fortsættes på side 11.

Mine minder!!

Det er altid en fornøjelse at gå med på bytur, når Byforeningen indbyder. Vi har været med nogle gange sammen med arkitekt Jens Riis Jørgensen, som er et omvandrende lager af viden om vores lille samfund, dets huse, indbyggere og forhold til omverdenen. Og det han ikke lige har klar i hukommelsen er med i form af noter samlet gennem mange år og skrevet med tynd og lille håndskrift, som vist kun arkitekter kan klare både at skrive og læse. En af de sidste ture vi var med på gik rundt i Sandvig under emnet ”Butikker og andre handelsdrivende samt håndværkere i årene 1880-1900”.

Et af stoppene på turen var i Strandgade ved nummer 24. Her havde Mads Kofoed Stender på denne tid sin bolig og sit værksted. Han ernærede sig som snedker-, tømrer- og glarmester. Det passer vel sammen, men han udførte også blikkenslagerarbejde. Mens Jens fortalte, hviskede jeg forsigtigt til Tine, som jeg fulgte med – og som jeg stadig følges med, at Mads er min oldefar og at både min farfar og far er født og vokset op i huset, og at jeg selv har tilbragt alle min barndoms ferier sammen sted. Så længe vi ejede huset altså, som blev solgt til grosserer Harald Jensen i 1967. Byforeningens initiativrige og energiske formand hørte mig og derfor skriver jeg dette . . .

Strandgade 22 og 24. Nr. 22 nærmest gadelampen..

13. Østergade 8. Ud mod havet, mod ”Stranden” ligger Allinges store avlsbruger-, skipper- og købmandsgårde nærmest som perler på en snor. De findes endnu, men det ærverdige og fornemme udtryk er forsvundet. De er blevet folkelige pensionater med parasoller, havemøbler og springvand i haven. Østergade 8 er en af Allinges rigtig gamle gårde; nogle store bjælker i kælderen har fået folk til at mene, at det er byggemateriale hentet på Hammershus. Der har været bygninger på grunden så længe man har skriftlige kilder, men de er ombygget, udvidet og ændret utallige gange. Ejerne har været mange, i 1700-tallet var det fx Giver Løvingsen, der holdt skole på salen. Det var bager, borgerrepræsentant mm. Andreas Grønbech, som var ejer af gården i 1800-årene og det var bagermester og stenhugger Poul Møller der ejede bygningen, da Hugo Matthiessen fotograferede i 1922. Han lånte salen til Frelsens Hær, som senere overtog ejendommen. I dag andelsboliger.

Fortsættelse af UDDRAG af Årsberetning for 2010.

Lidt om hvad Allinge Sandvig Byforening også arbejder med:

Havneudvalgene:

I alle 3 udvalg sidder Richardt Bendtsen.

Sænehavnen: RB er ikke blevet indkaldt til møderne, og har klaget over dette, så vi håber på en bedre behandling i den kommende tid. Der er blevet indkaldt til møde den 27. januar kl. 19, hvor Realdania projektet vil blive behandlet.

Ved møderne i Sandvig og Allinge havneudvalg har et af emnerne været om bademulighederne i og udenfor havnene.

I Sandvig er et stort emne nedrivningen af Bølgebadet, men det kan der jo ikke rigtigt siges noget konkret om.

I Allinge er det derimod lykkedes at få nedrevet Kjærnesbygningerne, og derfor er et af de store emner; Hvad skal området bruges til? Anlæg af stier! Flytningen af containeren – og fremtiden!

Bevaringsfonden:

Richardt og jeg har i flere år siddet i denne fond. Desværre har der ikke været ansøgninger fra vores område, men kun fra Gudhjem-Melsted området.

NY BOG.

Ann Vibeke Knudsen og Niels-Holger Larsen har ved Bornholms Historiske Samfund & Forlaget Hikuin udgivet en bog om Hugo Matthiessens besøg på Bornholm i september 1922.

I denne flotte bog er der 12 billeder fra Sandvig og 14 billeder fra Allinge.

De fremragende billeder er omtalt med en fortællende tekst, der kan gøre os alle sammen klogere

Forsiden er ligesom "Bogen i Sandvig" fra Sandvig, Sandlinien 1, men heldigvis med et andet billede.

Tilsvarende er der mange interessante billeder fra de øvrige købstæder samt Gudhjem.

En **FLOT** bog!

AKL

Her ses et eksempel fra Allinge. Se teksten til billede 13 på side 11.

Stamfaderen til den bornholmske gren af slægten Stender kom til Bornholm fra Sønderborg i 1726 – 24 år gammel. Bogbinder, senere købmand Jørgen Samuelsen Stender giftede sig 5 gange, 3. gang med Margrete Kofoed og efterlod sig ved sin død i 1773 kun sønnen Mads Kofoed Stender. Han boede i øvrig i den ejendom i Storegade i Rønne, hvor senere dagbladet Bornholmeren holdt til.

Mads og Herman var i mange generationer navnet på den ældste søn i min del af familien. Traditionen blev først brudt, da min far blev døbt Villy Herman Kofoed Stender i 1918. Den Mads, der fra sidst i 1880'erne boede i Strandgade 24, blev født i 1846 på Tingstedgård i Vestermarie og døde i Sandvig i 1914. Han blev i 1869 i Nexø gift med Johanne Christine Christensen, 1845-1917. Mads byggede selv Strandgade 24 og senere også 26, lige som han byggede de lige numre i hele Strandstræde.

Strandgade 26, Sandvig.

Jeg ved, at han ligeledes byggede Lavendelstræde 3 i Allinge, da jeg for snart mange år siden så en planke med hans og broderens navn, som Arne Kofoed opdagede under en renovering af huset. Der stod, at de som hhv. tømrer og murer byggede huset i 1891. Det var faktisk betagende at se en hilsen fra sin ukendte oldefar.

Mads var på et tidspunkt formand for Afholdsforeningen i Allinge og var en belæst mand. Jeg har arvet mange bøger fra ham – jeg tror han må have været medlem af en

form for bogklub, da mange af bøgerne er i en form for 'ens' indbinding. Der er både romaner, rejsebeskrivelser og fagbøger imellem dem.

Mads og Johanne fik 9 børn, blandt dem Marie, som senere blev ejer af Strandgården og andre ejendomme i Sandvig og svigermoder til Ella, Ellas Konditori. Men det er en anden historie.

Min farfar var også et af deres børn, og han kom til at overtage huset. Da han jo var søn af Mads, kom han til at hedde Herman. Herman Kofoed Stender, 1882-1957, var gift 2 gange. Først med Marie Martha Elisabeth Sommer. De fik sammen Karen Marie Stender i 1911. Karen blev senere gift med Robert Hellfritzch. Marie Sommer døde allerede i 1912 og Herman blev i 1915 gift med min farmor Asta Marie Larsen, 1893-1960, fra Rønne. Hun var datter af en svensk indvandrer – og det er også en egen historie!

Herman blev tømrer og var i over 50 år ansat på Hammerens granitværk, hvor han allerede tidlig var ansat som bydreng. Men i 1900 blev han efter udstået læretid ansat på Hammeren. Jeg sidder med Dansk Tømrer-forbunds Medlemsblad fra 3. marts 1951, hvor man i anledning af 50 års - jubilæet bringer en lille artikel med billede om ham. Han var kasserer for tømrerne i Allinge-Sandvig i over 25 år og æresmedlem i foreningen.

Min farfar ville gerne have set verden, men det var der hverken penge eller tid til. Hans eneste længere udenlandsrejse gik til Hamborg med min farmor og mine forældre. Tyskland kendte han jo lidt til. At han ikke talte eller forstod tysk, havde ikke forhindret ham i at føre samtaler med de tyske turister her på Nordlandet! Lange samtaler . . . I mange år havde de have til huset. Den lå, hvor der i dag er p-pladser over for Strandgården. Jeg tror de lejede den. Jeg har mange hyggelige sommerbilleder derfra, når de voksne børn var hjemme om sommeren med koner og kærester.

Herman og Asta fik 4 børn: Rigmor, Guldborg, Villy og Eyvind i den rækkefølge mellem 1915 og 1921. Rigmor er i dag den eneste overlevende, bor i Vanløse og fylder 95 i år. Hun blev som den eneste gift med en bornholmer, Kaj Jakobsen fra Allinge.

Villy blev min far. Han blev, som de andre, født i huset i 1918. Blev udlært møbel-snedker i Allinge, gik på Teknisk Skole i Allinge og tog over i 1938 for at videreud-danne sig. Han blev arkitekt og arbejdede som sådan i hele sit arbejdsliv. Han blev i 1950 gift med Edith Henriksen, som godt nok er københavnner, men også sommerborn-holmer. Hendes forældre, min morfar og mormor, købte i 1935 sommerhus i Allinge. Det er stadig i familiens eje ved min fætter og mig. Mit barnebarn er således 5. generation af familien i huset. Og det er også en egen historie.

Livet i Strandgade 24 har vist aldrig været præget af materielt overskud, selv om Mads' bogsamling antyder en lille smule. Min fars hjem var et arbejderhjem, præget af lige netop nok og ikke meget mere. For eksempel blev der først installeret WC inde i huset i starten af 50'erne, da mine forældre sørgede for det. Ellers var der das i gården. Men det var også et åbent hjem, hvor fætre og kusiner kom på ferie fra København. Og

Sommerhuset i Nørregade ses til højre ved damen. Måske er der nogle af Allans for-fædre med på billedet.

lidt stjerneliv kom der over det, når kusinen, skuespillerinden Inger Stender, på det tidspunkt kendt fra mange danske film, kom på feriebesøg.

For mig er Strandgade 24 centrum for min barndoms ferier. Den gang der var klitter på stranden, forretninger, og et leben om sommeren. De store var hoteller oplyste og fulde af mennesker, der hyggede sig og dansede til levende musik. Men det er jo igen en egen historie.

Og det er jo netop alle de historier, vi får fortalt og gemt mindet om gennem Byforeningen. Gennem fortællinger, billeder, film og bøger søger de ihærdige sjæle i bestyrrelse og udvalg for, at vi alle sammen har en mulighed for, at finde vores egne rødder, når vi har brug for det.

Så sørg for at være med og betal jeres kontingent. Pengene er der brug for! Og kom til arrangementerne. Der er noget for enhver smag, og jeg har i hvert fald nydt de, jeg har været med til!

Allan Kofoed Stender